

## 21. СКРИНЬКА З ВІРШАМИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Дарія Пацан

*Національний університет харчових технологій*

**Вступ.** Тарас Шевченко — видатний український поет, прозаїк, драматург, художник, політичний і громадський діяч. Він був людиною універсальних обдарувань та інтересів. Все його життя і творчість були присвячені українському народу. Поет мріяв про ті часи, коли його країна буде незалежною суверенною державою, коли в Україні шануватимуться мова, культура та історія народу, а люди будуть щасливими.

**Метою роботи** є дослідження художніх особливостей поезії Тараса Шевченка.

**Виклад основних результатів дослідження.** Про початки Шевченкової творчості зустрічаємо згадку у його власному листі до редакції «Народного читенія», де він пише: «Про перші літературні твори скажу, що вони почалися... у Літньому саду, у ясні безмісячні ночі. Українська сувора муза довго цуралась мого смаку, спотвореного життям у школі, у панських передпокої, на зайжджих дворах і в міських квартирах, але коли подих волі повернув моїм почуттям чистоту перших літ дитинства, проведених під убогою батьківською стріхою, вона, спасибі їй, обняла і приголубила на чужині... З перших слабих спроб, написаних у Літньому саду, надрукована лише «Причинна»...

Правдоподібно, його перші літературні спроби датуються 1837 роком і почалися ще на горищі в Ширяєва, але перші спроби не збереглися.

Приблизно про ті роки, про перші кроки творчості читаємо також у спогадах пана Мартоса, з якого молодий Тарас малював портрет. В один із сеансів Мартос помітив на підлозі аркуші списаного паперу. Піднявши один з них, списаний олівцем, дрібним і чітким письмом, він прочитав на ньому:

Червоною гадюкою  
Несе Альта вісті,  
Щоб летіли круки з поля  
Ляшків-панів істи.  
Це був уривок із «Тарасової ночі».  
Що це таке? — спитав Мартос Тараса Григоровича.  
Та це, як нападе на мене нудьга, я й починаю бруднити папір.  
Так це ваш твір?  
Та моє.  
І багато у вас такого?  
Чимало.  
Де ж воно?  
Під ліжком у скриньці.  
Покажіть.

І Шевченко витяг із-під ліжка лубову скриньку, наповнену аркушами паперу. Мартос почав розбирати, але не міг добрати ладу і сказав:

Дайте мені ці папери додому, я їх прочитаю.  
Та вони не стоять того, щоб трудитися над ними.  
Ні, варті! Тут є щось хороше...

Хіба? А чи ви не жартуєте?

Ні.

Ну, візьміть, тільки, зробіть ласку, нікому не показуйте і не кажіть про них

Добре, добре! — відповів Мартос.

Забравши папери, він пішов до Гребінки. Там впорядкували папери і прочитали. Наступного сеансу Мартос нічого не сказав Шевченкові про папери, чекаючи, чи не спитає він сам, але Тарас уперто мовчав. Тоді Мартос сказав:

Знаєте що, Тарасе Григоровичу, ваші вірші дуже, дуже гарні. Хочете — надрукую?

Ні, ні! Не хочу, не хочу! Єй-Богу, не хочу! Гляди, ще поб'ють за них.

Євгеніві Гребінці як поетові Шевченко, правдоподібно, першому розповів і прочитав свої літературні спроби. А може, й сам Гребінка запитав Тараса після того, як Мартос розповів йому про вірші і показав дещо. Бо вже в 1838 році Є. Гребінка писав до Квітки-Основ'яненка з Петербурга: «...А ще тут є у мене один земляк Шевченко, що то за завзятий писати вірші, то нехай йому сей та той. Як напише, тільки цмокни та вдар руками об поли...»

Прочитавши твори Квітки-Основ'яненка, зокрема його «Марусю», Шевченко був захоплений ними і перший ще до виходу «Кобзаря» озвався до Квітки, пославши присвячене йому своє посланіє «До Основ'яненка», підписавшись під ним псевдонімом Перебендя. Цей твір справив на Квітку величезне враження: «Волосся у мене на голові, що його вже й небагацько, та й те настовбурчилося, а біля серця так щось і щемить і в очах зеленіє...», — писав Квітка Шевченкові.

Спершу Квітка в листах називає Шевченка паничем, а пізніше — «батьком» що свідчить про те, що Шевченкову творчість і впливи ставив вище за свої.

Як ставився сам Шевченко до Квітки, видно також з іншого листа:

«..Любіть мене, як я вас люблю, не бачивши вас зроду. Вас не бачив, а вашу душу, ваше серце так бачу, як може ніхто на всім світі. Ваша «Маруся» так мені вас розказала, що я вас навиліт знаю...»

Т. Шевченко мріяв зустрітися з автором «Марусі», про що читаємо в тому ж листі: «Частенько сиджу собі один в чужій хаті та й думаю: гора з горою не сходиться, а чоловік з чоловіком спіткнеться. Що то, якби благословив милосердний Бог нам з Вами зустрінутися. Ото б побалакали». Це писав Шевченко в 1841 році, а 20 серпня 1843-го року перший український повістяр уже помер...

**Висновки.** Отже, Т. Шевченко виступив як поет-новатор, приніс із собою в українську літературу «слово нове», новий світ поезії, неповторні образи, картини й барви, небачене раніше багатство й широчінь тем, ідей, мотивів, жанрових форм, вивів українську літературу на шлях реалізму й народності.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко О. Д. Історія України: Посібник. — К.: Видавничий центр «Академія», 2002.
2. Культурологія: теорія та історія культури: Навч. пос. / За ред. І.І. Тюрменко. — К.: Центр учбової літератури, 2010.
3. Чуб Д. В. Живий Шевченко. — Австралія, Мельбурн: Ластівка, 1987.